

Munkavédelmi oktatás

Kövér Tamás

környezetgazdálkodási –és
munkavédelmi szakmérnök

Tűzvédelmi főelőadó

Ajánlott irodalom

- Dienesné K.E. (1999): Munkavédelem, oktatási segédlet DE Vezetés és Munkatudományi Tanszék Debrecen.
- Molnár János - Kövér Tamás: (2009.) Egészségügyi vállalkozások munkavédelmi tájékoztatója.
- Dr. Terjék László- Kövér Tamás- Nagyhaju Norbert: (2012.) Az Agrár felsőoktatás munkavédelmi tájékoztatója.
- Dr. Kósa Csaba, Munkavédelem egészségvédelem,
- Dr. Varga László, A munkavédelmi törvény magyarázata,
- Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Munkavédelem az Európai Unióban és Magyarországon,
- A Munkavédelem irányítása az Európai Unióban és Magyarországon, KJK Kerszöv kiadó,

Elérhetőség

Elérhetőségünk:

- 4032 Debrecen, Móricz Zs. krt. 22.
- III. sz. apartman ház bal oldal alagsor
- Tel.: +36-52/255-880   Titkárság: 54880
- kovert@gf.unideb.hu
- <http://munkavedelem.unideb.hu/>

Nyitólap

Elérhetőség
Bemutatók

Dokumentumok

Jogszabály kereső
Egyetemi Szabályzatok
I. éves hallgatók oktatása

Oktatási anyagok
dokumentumok

Tűzvédelem

Tűzoltóság Debrecen
Tűzvédelem lap
Tűzvédelmi információk

Munkavédelem

OMMF
Munkavédelem lap
Munkavédelmi Képviselők
MERCK Magyarország
Egyetemi Sugárvédelmi
Szolgálat
Elsősegélynyújtók képzése
A munkavéd. mb. képzése

Környezetvédelem

OEC Veszélyes hulladék
gyűjtési szabályzat
Környezetv. Minisztérium

Mozilla Firefox
töltsd le még ma!

Oktatási segédanyagok és dokumentumok

Tűz és munkavédelmi oktatás:

- Munkavédelmi és tűzvédelmi oktatási tematika
- Az I. évfolyamos hallgatók oktatási anyaga
- Az I. évfolyamos hallgatók oktatási anyaga Angol nyelven
- Munkavédelmi oktatási anyag (vezetőknek, diplomásoknak)
- Tűz és munkavédelmi oktatási anyag EFK, HPFK dolgozói részére (filmek: licit , 4 perc és a tűzoltó készülék használata)
- Képernyős munkahelyek kialakításának feltételei
- OEC. Egészségügyi Kar munka-, tűzvédelmi oktatás tantárgyi segédletei
- Bölcsész tanszékeknek, adminisztratív és irodai munkát végzőknek tűz és munkavédelmi **oktatási anyag**. (letöltendő hozzá a **4 perc és a tűzoltó készülék használata**)

Tűzvédelmi anyagok:

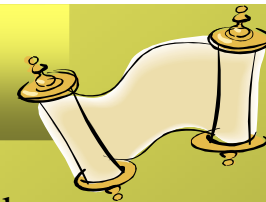
- Égélmélet és oltóanyag ismeret
- Tűzmegeelőzési ismeretek
- Gázpalackok szállítása, tárolása, kezelése és színjelölése
- Tűzvédelmi szakvizsga anyagai
- Aratási munkák tűzvédelme

Vegyí anyagok, rákkeltő, radioaktív anyagok:

- Veszélyes kémiai anyagok nyilvántartása (minta)
- Veszélyes kémiai anyagok ÁNTSZ bejelentő lapja
- Veszélyes kémiai anyagok ÁNTSZ változás bejelentő lapja
- Veszélyes kémiai anyagok kiegészítő lista tömörítve
- Bejelentett veszélyes anyagok listája (a régi engedély alapján)
- Vegyí anyagok Biztonságtechnikai Adatlapjai
- Biztonságtechnikai adatlapok MERCK katalógus
- Rákkeltő anyagok ÁNTSZ bejelentő lapja
- Radioaktív anyagok jelentéséhez írás táblázat

Munkavédelem története

A munkavédelmi szemlélet alakulása és fontossága

Ezt a fejezetet Kofi Annan volt ENSZ főtitkára által megfogalmazott szavakkal kezdem:

„A biztonságos munka nem csupán józan gazdaságpolitika, hanem alapvető emberi jog. Ahhoz, hogy ezt az alapvető jogot mindenhol elismerjék, a hozzáállásnak nagymértékben változnia kell.”

A munkavédelemre és a vele szorosan összefonódó ergonómiára is igaz **Ebbinghaus német pszichológus** megállapítása, miszerint **„hosszú múltja, de rövid története van”**, hiszen a munkavédelemmel kapcsolatos problémák egyidősek az emberiséggel. Az **ókori Spártában**, amikor az életképtelen csecsemőket ki tették a Taigetoszra az egyfajta alkalmassági szelekciónak számított. Az **ókori Rómában**, kezdetben a hódító háborúk miatt nagyszámú rabszolga ált rendelkezésre, akiket tárgyként kezeltek és éjjel nappal dolgoztatták őket. **Hadrianus uralkodása alatt** előírták, hogy a bányászoknak fürdőt és lábbelit kell biztosítani. Ahogy csökkent a rabszolgák száma a gazdaság megőrzése érdekében védeni kellett őket, sőt a szakképzett rabszolgák jelentősége egyre inkább felértékelődött.

Más volt a helyzet a **szakképzett munkaerővel**. Az írástudó, vagy valamihez értő (pl. szakács, kézműves, ruha- vagy cipőkészítő) rabszolgát mindig megbecsülték, sokra tartották. **Ciceróról például** feljegyezték, hogy kedvenc felolvasó-rabszolgájának tüdőbaját saját költségén gyógyította. A kisiparosok nagy része szabad polgár volt, ők főleg kisázsiai-görög rabszolgákat vásároltak, akik nagyobb szakmai ismeretekkel rendelkeztek, mint a római mesteremberek. Ezek a rabszolgák már pénzt gyűjthettek és később megvásárolhatták a szabadságukat. A korai császárkorban a "minisztériumokat" **felszabadított rabszolgák** vezették, a beosztottak rendszerint magasan képzett rabszolgák voltak, ami kihatott az államigazgatásra és a törvényhozást is befolyásolta. **Arisztotelész azt mondta**, hogy "a rabszolgaság természeti tény, a rabszolgára addig szükség van, amíg a vetélő nem mozog magától a szövőszéken". És valóban, rabszolgaság a XIX. század végéig fennmaradt, többé-kevésbé változó formában.

- "vetélő" pedig megindult, John Kay John Wyatt
- 1738-ban szabadalmaztatta "szárnyas fonógépét"

- Az emberi munka védelme (a munkavédelem) azonban nem minden korban volt egyformán fontos. A szakképzett, nehezen pótolható munkaerőre mindig ügyeltek, ez azonban soha nem volt teljes körű. Amikor potenciálisan több volt a munkavállaló, mint a munka, illetve amikor a munkavédelem nagy költségtöbblettel jár, a munkaadók nem fordítanak elegendő anyagi eszközt a munkavédelemre. A munkavédelem és az eszközvédelem ellentmondásai azonban rendszerint csak látszólagosak, a kettő között szoros kapcsolat van. Egy bányaomlás, vagy egy vegyi üzemben bekövetkező robbanás esetén a halálesetek és egyéb súlyos személyi sérülések mellett jelentős anyagi kár keletkezik a termelőberendezésekben, amit a további termelés kiesés is fokozhat. Ezért a

munkaeszközök védelmére tett intézkedések egyben munkavédelmi intézkedéseknek is tekinthetők. A mai értelemben vett munkavédelem a modern gyáripár kialakulásával, a munkaeszközök fejlődésének adott szakaszában, a géprendszereken alapuló, a dolgozók nagy tömegeit tömörítő gyáripár létrejöttével fogalmazódik meg követelményként, jogilag is szankcionált intézményrendszerként. A "kapitalizmus bölcsőjében", Angliában (ahol már a XVIII. század második felében a gőzgép és a gyapotfeldolgozó gépek

1802-ben kiadták a tanonc-törvényt

1832-ben az első gyári törvényeket

- A mai értelemben vett munkavédelemről tulajdonképpen az ipari forradalom kirobbanásától beszélhetünk. Az első munkavédelmi jellegű szabályozást tartalmazó törvény 1819.-ben a pamutgyárakban megtiltotta, hogy 21 éven aluli munkások éjjel dolgozzanak, továbbá a 18 éven aluli munkások naponként csak 12 órát dolgozhattak
- Magyarországon először az 1872. évi VIII. törvény foglalkozott a munkavédelemmel kapcsolatos kérdésekkel, mely rögzíti, hogy „Minden gyáros köteles gyárában saját költségén mindazt létesíteni és fenntartani, ami tekintettel az iparüzlet és a telep minőségére, a munkások életének és egészségének lehető biztosítására szolgál.” Ezt követően az 1891. évi XIII. törvény előírta, hogy vasárnaponként és Szent István napján a munkát szüneteltetni kell.
- 1927. évi XXI. törvény, amely már foglalkozott a nők és fiatalok védelmével
- 1938.-ban bevezetik a napi 8 órás általános munkaidőt. 1939.-ben Általános Balesetelhárító Óvórendszabályok bevezetésére kerül sor (ÁBO),
- „Nem csak abban a szólásmondásban lakozik igazság, hogy mindenkit érhet baleset, hanem abban is, hogy nincs az egyszerű környezet, ahol ne történhetnék baleset. Viszont mindenhol elháríthatjuk a baleseteket, még a legveszélyesebb munkahelyeken is, csak gondosság, figyelem, elővigyázat és óvatosság kell hozzá.”
- 1949. évi XX törvény a Magyar Népköztársaság Alkotmánya csak az egészség védelmét és a munkaképtelenség esetére szóló segítséget említi, illetve említést tesz még a társadalombiztosításról és az orvosi ellátásról.

- 1954.-ben megalakult a Munkavédelmi Tudományos Kutató Intézet.
- 1959.-ben megalakult a felsőfokú és középfokú munkavédelmi szakembereket képző Munkavédelmi Képző és Továbbképző Intézet feladataként
- Megalkotásra került az 1967. évi II. törvény a Munka Törvénykönyve, amely kimondja, hogy „az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosítása a munkáltató feladata, ennek keretében köteles a munkavégzés körülményeit tervszerűen
- Ezt követően az 1972. évi II. törvény, az Alkotmány kimondja, hogy a munkavédelem már alkotmányos jog.
- Felállításra kerül 1975.-ben az Országos Munka és Üzemegészségügyi Intézet
- Az 1989. évi XXXI. törvény, mely a Magyar Köztársaság Alkotmánya deklarálja, a munkához való jogot, foglalkozás szabad megválasztásához való jogot, egyenlő bérezéshez való jogot, a pihenéshez, a szabadidőhöz, a fizetett szabadsághoz való jogot, valamint a legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez és orvosi ellátáshoz való jogot, illetve a szociális biztonsághoz való jogot.
- 1992.-ben elfogadásra kerül a Munka törvénykönyve, és végezetül eljutunk a jelenleg is érvényben lévő Munkavédelmi törvény megalkotásához, amely 1993. évi XCIII. törvény. [\[1\]](#)

[

A munkavédelem célja és feladatai, a munkavédelem fogalma

- A munkavédelem a szervezett munkavégzésre vonatkozó biztonsági és egészségügyi követelmények és az ezeket megvalósító szervezetek, intézmények, eszközök, előírások összessége.
- A munkavédelem célja a balesetek, a foglalkozási ártalmak és a megbetegedések megelőzése. A munkavédelem előírja a balesetek, foglalkozási ártalmak megelőzésének módszereit. Szervezeti felépítését és ellenőrzését törvény szabályozza.
- A munkavédelmet közvetve érinti a munkahely kulturáltsága, a szociális ellátás színvonala is. Az emberhez méltó munkakörülmények egyformán fontosak a munkáltatónak és a munkavállalónak, mint pl. a munkahely rendezettsége, tisztasága, a megnyugtató színek, a nem bántó zaj, a fizikai erőkifejtés csökkentése, a testméretnek megfelelő kezelőhelyek, kezelőelemek.
- A nem dohányzók védelmére dohányzóhelyet kell kialakítani.
- Monoton munkavégzés esetén munkahelyi tornát kell beiktatni a munkaidő alatt. Lehetőséget kell adni a kulturált étkezésre, tisztálkodásra, öltözésre.
- A munkavégzés helye és az öltöző közelében kell lennie toalettnek. Amennyiben a dolgozók létszáma vagy a munka veszélyessége indokolja üzemorvost kell alkalmazni, illetve ennek hiányában legalább elsősegély-nyújtó helyet kell biztosítani.

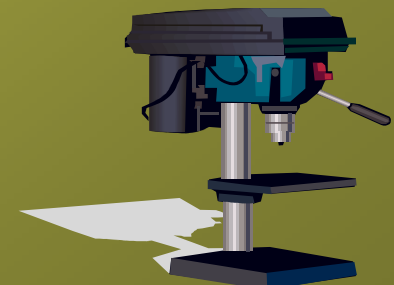
- Maga a munkavédelem összetett főnév, sokáig vitatott volt a szónak a helyessége, vagyis, hogy nem a munkát kell, hanem a munkást kell védeni. A nyelvtudomány szerint jelentéstömörítő összetételek, közé tartozik, vagyis az összetett szó elő és utótagja között bonyolult kapcsolat van. Tehát a tömörítés nem szó szerint, hanem a kapcsolat teljességével értelmezhető a munkavédelem esetén nem az előtag védelme, hanem a vele kapcsolatos védelmi intézkedések, kárelhárítások stb. rendszere a szó értelme.
- A munkavédelemnek két nagy területre tagolódik, az egyik a **munkabiztonság**, míg a másik **foglalkozás egészségügy (munkaegészségügy)**. A munkabiztonság, a munkakörülmények, és a munkavégzés szabályait határozza meg, illetve ezek betartását ellenőrzi. Feladata a balesetek megelőzése, a bekövetkezett balesetek kivizsgálása, intézkedések, hogy a baleset ne ismétlődhessen meg. A munkabiztonság a balesetek megelőzésére olyan munkakörülményeket alakít ki, amelyek kiküszöbölik a veszélyforrásokat, ill. megóvják azokatól a dolgozókat

- **Fogalmak**

Veszélyforrás a munkavégzés során (vagy azzal összefüggésben) jelentkező minden olyan dolog, amely a munkát végző vagy a munkavégzés hatókörében (környezetében) tartózkodó személyre veszélyt vagy ártalmat jelenthet. Három csoportba soroljuk őket.

A fizikai veszélyforrások közül a leggyakoribbak:, kémiai, biológiai.

- a munkaeszközök (pl. szerszámok), a szállító-, anyagmozgató eszközök (pl. targonca, daru) mozgása, ill. a termékek és az anyagok mozgása (pl. daruról leszakadó teher);

Baleset

Az emberi szervezetet ért olyan egyszeri, külső hatás, amely a sérült akaratától függetlenül, hirtelen vagy aránylag rövid idő alatt következik be és sérülést, mérgezést vagy más (testi, lelki) egészségkárosodást, illetőleg halált okoz. A gyakorlatban az ok-okozati összefüggések általában feltárhatók.

Baleseti veszély

Olyan környezeti hatás jelenléte, amely meghatározott körülmények között balesetet okozhat. Közvetlen oka valamilyen energiafajta ellenőrizetlen felszabadulása és működése. A veszélyeket különbözőképpen osztályozhatjuk. Megjelenése szerint lehet általános (potenciális) és konkrét (manifeszt). Szakmai típusa szerint lehet specifikus (csak speciális területeken jelentkező) és aspecifikus, azaz bárhol jelentkező (pl. csúszásveszély). Súlyosság szerint megkülönböztetünk kis, közepes és nagy veszélyt.

Veszélyzóna

A tér azon része, ahol az energia károsító hatását ki tudja fejteni. Ha az energia alakzata állandóan változik, a veszélyzóna is változik (pl. periodicitás).

Veszélyes

Az a létesítmény, munkaeszköz, munkafolyamat, technológia, amelynél a munkavállalók egészsége, testi épsége megfelelő védelem hiányában súlyos károsító hatásnak van kitéve.

Veszélyes környezeti hatás

A veszélyes környezeti hatás (korábban veszélyes termelési tényező) az a tényező, amelynek a munkavégzőre kifejtett hatása meghatározott körülmények között sérülést vagy más hirtelen fellépő egészségkárosodást (balesetet) okoz.

Ártalmas környezeti hatás

Az ártalmas környezeti hatás (korábban ártalmas termelési tényező) az a tényező, amelynek a munkavégzőre kifejtett hatása meghatározott körülmények között megbetegedést vagy munkaképesség csökkenést (foglalkozási megbetegedést) okoz. A fenti veszélyes és ártalmas környezeti hatások nem csak a termelésben, hanem a társadalmi munkamegosztás más területén is fellépnek.

Veszélyes anyag

Minden olyan anyag vagy készítmény veszélyesnek tekinthető, amely fizikai, kémiai vagy biológiai hatása révén veszélyforrást jelenthet. pl. mérgező, maró, tűzveszélyes és robbanó, sőt sugárzó, stb. hatást.

Munkavállaló

A szervezett munkavégzés keretében munkát végző személy.

Munkáltató

A munkavállalót szervezett munkavégzés keretében foglalkoztató. Munkavédelmi szempontból munkáltatónak kell tekinteni a más nem foglalkoztató, a munkáját kizárólag személyesen végző egyéni vállalkozót is. A társadalmi munka esetében a társadalmi munka szervezője tekinthető munkáltatónak.

Munkaeszköz

Minden gép, készülék, szerszám vagy berendezés, amelyet a munkavégzés során alkalmaznak, vagy azzal összefüggésben használnak (kivéve az egyéni védőeszközt).

Munkahely

Minden olyan szabad vagy zárt tér (ideértve a földalatti létesítményt és járművet is), ahol munkavégzés céljából vagy azzal összefüggésben munkavállalók tartózkodnak.

Létesítés

Az a folyamat, amelynek eredményeként új üzem, munkahely jön létre, vagy a meglévő felújítása, bővítése, átalakítása, illetve gép telepítése történik, függetlenül attól, hogy létrejötté után termelő vagy nem termelő célra használják.

Szervezett munkavégzés

A munkaviszonyban, közszolgálati, illetve közalkalmazotti jogviszonyban, szövetkezeti tagság esetén munkaviszony jellegű jogviszonyban, a tanulói és hallgatói jogviszonyban a gyakorlati képzés során és egyéb, a törvény szerint tételesen felsorolt viszonyban végzett munka, valamint a munkáltató által kezdeményezett, irányított vagy jóváhagyott társadalmi munka.

Kockázat

A kockázat a veszély lehetőségének értékelése. A kockázat lehetőségének vállalása az élet velejárója, mindennapjaink elválaszthatatlan része – szélsőséges megközelítésben ez annyit jelent, hogy életünk minden pillanatában különböző kockázati tényezők (rizikófaktorok) vannak jelen.

Biztonság

A biztonság a védettség pillanatnyi állapota, amely azt adja meg, hogy az adott munkafolyamatnál a konstrukciós, szervezési és védelmi intézkedések rendszerével a védettség milyen mértékét sikerült megvalósítani – szélsőséges megközelítésben ez annyit jelent, hogy életünk minden pillanatában különböző kockázati tényezők (rizikófaktorok) vannak jelen / Munkabiztonság

Foglalkozási ártalom

Olyan környezeti hatás jelenléte, amely meghatározott körülmények között foglalkozási megbetegedést okozhat.

Foglalkozási megbetegedés

Valamilyen foglalkozási ártalom hatására bekövetkezett szervezeti károsodás, amely egyaránt lehet fiziológiai és mentális (pl. neurózis). Kialakulásában nagy szerepe van az ártalom jellegének, mértékének és a behatás idejének

Ergonómia

Azon műszaki-tudományos, szerelési, szervezési és egyéb követelmények, eszközök és intézkedések összessége, amelyek a munkavállaló maximális komfortjáról gondoskodnak a munkavégzés során. A balesetveszélyt ugyanis csökkenti ha a munkavállaló figyelmét nem vonják el a kényelmetlenségek.

Munkaegészségügy

A munkaegészségügy célja az egészséges munkakörülmények normáinak kialakítása, a munkavégzés optimális higiéniés feltételeinek feltárása. A foglalkozási ártalmak káros hatásainak kivédése érdekében igénybe kell vennie a munkaélettan, a munkabiztonság pszichológiája és a mentálhigiéniá ismeretanyagát. Az egészségtudomány része.

1993. évi XCIII. Munkavédelmi törvény

- A törvény célja, hogy az Alkotmányban foglalt elvek alapján szabályozza az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés személyi, tárgyi és szervezeti feltételeit a szervezeten munkát végzők egészségének, munkavégző képességének megóvása és a munkakörülmények humanizálása érdekében, megelőzve ezzel a munkabaleseteket és a foglalkozással összefüggő megbetegedéseket.
- A Mvt. hatálya a "szervezett munkára" terjed ki, függetlenül annak szervezeti vagy tulajdoni formájától.
- A Mvt. ugyancsak meghatározza a munkáltató kizárólagos felelősségét a biztonságos és egészségre nem ártalmas munkakörülmények biztosításában, előírja a munkavállalók bevonását, a munkavédelmet érintő kérdésekbe ill. döntésekbe, megfelelő képzésüket és tájékoztatásukat,
- előírja munkavédelmi szakember kötelező foglalkoztatását, mégpedig a vállalkozás létszámától és veszélyességi besorolásától függő képzettségi és időbeli feltételekkel, és bizonyos tevékenységeket kifejezetten munkavédelmi szaktevékenységnek minősít.
- munkavédelmi szakember vagy foglalkozás-egészségügyi orvos szolgálatainak igénybevétele semmiképpen nem helyettesíti, vagy csökkenti a munkáltató felelősségét a munkahelyi egészség és biztonság terén.

- **I. fejezet általános rendelkezéseket** tartalmaz, meghatározza, hogy mi a munkavédelem, és megadja az alapelveket. Ezek között van az állam szerepe, a munkáltató felelőssége, az együttműködés kötetme, a munkavédelmi, azaz a munkabiztonsági, illetve munkaegészségügyi szaktevékenységek fogalma. Itt adja meg a törvény a hatályát, azaz, hogy kire terjed ki és kire vagy mire nem (például nem tartoznak a törvény hatálya alá a fegyveres erők vagy a katasztrófavédelmi tevékenység).
- **II. fejezet részletesen ismerteti az állam munkavédelmi feladatait** és a végrehajtásért felelős szerveket. nevelés és oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás terén pedig az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyag meghatározása,
- **III. fejezet** a már korábban említett alapvető követelményeket ismerteti, amelyek biztosíthatják az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges körülményeket és feltételeket. **létesítés** megfelelő mennyiségű és minőségű **ivóvizet**, valamint **öltözködési, tisztálkodási** pihenési és melegedési lehetőséget kell biztosítani a munkavállaló részére, illetve **rendet és tisztaságot** a munkaterületen. Gondoskodni kell **jelző- és riasztóberendezésekről**, továbbá a **leesésből** vagy **leeső tárgyakkól eredő veszélyek energiaellátásra, ártalmas közegekre, világításra, szellőzésre stb.** egyéni védőeszköz biztosítására vonatkozó előírások, egészségügyi alkalmasságot előzetes, illetve időszakos orvosi vizsgálatokkal kell megállapítani.
- **IV. fejezet** a munkáltatók és munkavállalók kötelességeiről és jogairól szól, a kockázatok felmérését és kezelését, munkavédelmi szakembert foglalkoztatni, munkabalesetet jelenteni, a munkavállalók részére munkavédelmi oktatást biztosítani, egyéni védőeszközt használni, annak tisztításáról.
- **V. fejezet** tartalmazza a munkabalesetek és a foglalkozási megbetegedések bejelentésére, kivizsgálására és nyilvántartására vonatkozó előírásokat. OMMF, foglalkozási megbetegedések az ÁNTSZ

VI. Fejezet a munkavédelmi érdekképviselő és érdekegyeztetés előírásait tartalmazza. A munkavédelmi érdekképviselő célja kizárólag az, hogy a munkáltató és munkavállaló együttműködjék a biztonságos és egészséget nem veszélyeztető munkahelyi körülmények kialakításában és fenntartásában.

VII. fejezet tartalmazza a munkavédelem hatósági felügyeletére vonatkozó előírásokat

VIII. fejezet értelmező rendelkezéseket tartalmaz, amelyek között szerepelnek fogalom-meghatározások és záró rendelkezések.

Kiragadva néhány, talán legfontosabb munkavédelmi jogszabály

A Munka Törvénykönyve 2012. évi I. Törvény

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII.
Törvény

A kémiai biztonságról 2000. évi XXV. Törvény

**A munkahelyek kémiai biztonságáról 25/2000.
(IX.30.) EüM-SzCsM rendelet**

26/2000. (IX. 30.) EüM rendelet a foglalkozási eredetű rákkeltő anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről

A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról 5/1993. (XII.26.) MüM rendelet

A munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről 3/2002. (II.8.) SzCsM-EüM r.

14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről

50/1999. (XI. 3.) EüM rendelet a képernyő előtti munkavégzés minimális egészségügyi és biztonsági követelményeiről

Munkavédelmi jogszabályok:

<http://www.mvkepviselo.hu/jogszabalyok.html>

Közel 100 jogszabály szövege is megtalálható

Firefox Keresés - Jogszabálykereső

https://kereses.magyarorszag.hu/jogszabalykereso

magyarország.hu

Legtöbbször látogatott Zimbra-webügyfél bej... Számológép on-line Friss hírek Videó videó ajánló [origo] 24 óra hírei [origo] topstory Antik régi festmények ...

KERESÉS Kormányzati Portál **mo.hu**

ÜGYFÉLKAPO Ön még nem lépett bel! Belépés Regisztráció Aktiválás

Teljes tartalomban Keresés

Magyarország.hu Ügyintézés Ügyfélkapu **Keresés** Közigazgatás Országinfó Hírközpont Segítség eDemokrácia Kapcsolat 1818

Nemzeti Jogszabálytár portálkereső hivatalkereső ingatlankereső gépjárműkereső cégkereső

Tisztelt Felhasználó!
Értesítjük, hogy a Kormányzati Portálon és az Ügyfélkapun 2013.09.28-án (szombaton) 23:00 órától 2013.09.29 (vasárnap) 03:00 óráig sürgős karbantartást végzünk. Ezen időszak alatt a Kormányzati Portál, valamint az Ügyfélkapu alá tartozó honlapok és szolgáltatások nem lesznek elérhetőek.
Szíves megértését és türelmét köszönjük.

Célcsoport szűrése
- nincs szűrés - Szűrés

A^ Print Email Home ? Grid

Keresési tippek
Nem szükséges minden adatmezőt kitölteni! Például az 1/1975. (II. 5.) KPM-BM rendelet lekérdezéséhez elégséges az Évszám: 1975 és a Sorszám: 1 adatok megadása.
A sorszám megadásához használhat római számokat.
A szókeresésnél ne használjon számokat és írásjeleket!
Nem biztos, hogy az Ön által keresett kifejezést a jogi nyelvzetben is használják!
Csak címben keresésnél a jogszabályok címében keresi a rendszer a megadott szavakat

Jogszabálykereső
Évszám: pl. 1998, 2009
Sorszám: pl. CLVIII, 102
Típus: Minden típus pl. Korm. rendelet
Keresett szavak: pl. bérérmelés
 Pontos szóra keresés Csak címben **Keresés**

Üzemeltetési információk

Legtöbbször
letöltött **használt** megnézett

- eBEV-szolgáltatások
- Értesítési tárhely
- Adó- és járulékbevallás
- Foglalkoztatási jogviszony lekérdezése
- Cégkereső

Ugrás ide
Válasszon:

EuGO

https://kereses.magyarorszag.hu/jogszabalykereso

Start Beérkezett... 2 Wind... Total Co... Keresés - ... Microsoft ... Keresés az asztalon HU 12:38

Firefox | Nemzeti Jogszabálytár | njt.hu

MAGYAR KÖZLÖNY | CÉGKÖZLÖNY | BELÉPÉS

NEMZETI JOGSZABÁLYTÁR

KERESÉS | ÖNKORMÁNYZATI RENDELETEK | NEMZETKÖZI SZERZŐDÉSEK

KERESÉS ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Évszám: Sorszám:
pl. 1998, 2009 pl. CLVIII, 102

Típus: pl. Korm. rendelet

Szavak: pl. béremelés

Pontos szóra Csak címben

Törlés **Keresés**

Közismert jogszabályok

A hétköznapi gyakorlatban használt közismert nével illetett fontosabb jogszabályok listája (pl. KRESZ, ÁFA, PTK, stb.)

Mai napon hatályba lépő jogszabályok

A felsorolásban szereplő jogszabályok rendelkezéseit a mai naptól alkalmazni kell.

Mai napon hatályukat veszítő jogszabályok

A felsorolásban szereplő jogszabályok helyett a mai naptól más szabályokat szükséges alkalmazni, vagy a korábbi rendelkezéseket már nem kell alkalmazni.

Igénylés

Öt évnél korábbi időállapotok igénylése.

JELÖLÉSEK

- Hatályos
- Hatályon kívül helyezett
- Még nem hatályos

JOGSZABÁLYKERESÉS

Üdvözljük a Nemzeti Jogszabálytár kereső oldalán!

A fenti űrlap kitöltésével kereshet a Nemzeti Jogszabálytár jogi adatbázisában. A feltételek megadásával különböző keresőkérdéseket állíthat össze, melyek eredménye a feltételeknek eleget tevő jogszabályok listája.

- A keresőkérdést az adatmezők kitöltésével tudja összeállítani, melyhez praktikus ötleteket biztosítunk.

Start | Beérkezett... | 2 Wind... | Total Co... | Nemzeti J... | Microsoft ... | Keresés az asztalon | HU | 12:39

ILO /International Labor Organisation/ Nemzetközi Munkaügyi Szervezet

- 1919-ben jött létre a Versailles békeszerződés kapcsán. Az ILO az ENSZ szakosodott szervezete, amelynek a munkavédelem és a munkafeltételi viszonyok szabályozása a fő feladata.
- fizikai munkások problémáival, a különböző munkakörülményekkel, és munkakörökkel foglalkozott (északi sarki olajmunkástól a számítógépes chipeket gyártóig), de ma már a tevékenysége igen széles, melynek keretében foglalkozik az irodai dolgozók, a közalkalmazottak, a pilóták a kamionsofőrök az írók a művészek, a farmerek stb. problémáival is
- Kiemelt területe a sérülékeny csoportok védelme, azaz a nők és a fiatalok védelme.
- Legfontosabb célkitűzései, hogy mindenkinek legyen munkája és elfogadható jövedelme, jobb munkakörülmények, és munkahelyi biztonság legyen, a munkaórát csökkentsék, küzdelmet folytat az otthoni munka ellen illetve a munkahelyi környezet káros hatásainak csökkentése érdekében, valamint igyekszik biztosítani a dolgozók alapvető jogainak tiszteletben tartását.
- Gyakorlati befolyását a hármass tripartit rendszerben való működésének köszönheti. (munkaadók, munkavállalók, kormányok)
- Legfontosabb feladata az alkalmazásból eredő ártalmak, betegségek és sérülések elleni harc.
- A munkavilágába áttörő változást hozott az 1976-os Munkakörülmények és Munkakörnyezet javítása elnevezésű programja, amelynek legfontosabb célja a munka humánusabbá tétele, a dolgozó életének és egészségének tiszteletben tartása, és deklarálja, hogy a szabadidőre, a pihenésre, szórakozásra, és az önmegvalósításra lehetőséget kell adni a személyiség fejlesztése érdekében.
- 2004. április. 28.-án a munkavédelmi világnapon a közzé tett ILO kiáltvány

- A világnap a munkahelyi balesetekben és foglalkozási betegségekben elhunytaknak állít emléket, szerte a világon. A munka sok esetben okoz sérülést, csonkolást, betegséget és elég gyakran halált, melyek nem az előírások hiányára vezethető vissza, hanem azok be nem tartására. Az ILO becslései szerint évente 2,2 millió személy hal meg munkával összefüggésben. A fejlődő országokban még mindig nagy számban dolgoznak nők a mezőgazdaságban, ahol különösen ki vannak téve fertőző betegségeknek. Az ILO hangsúlyozza, hogy „bár olyan dolog, hogy nulla baleset nem létezik, de a baleseteket nem szabad sorszerűnek tekinteni. Azok nem csak úgy megtörténnek, azoknak oka van.”
- Láthatjuk, hogy a munka világában számos változás következett be a rabszolgotartástól napjainkig. Változott a munkaerő kérdése és annak megbecsülése, kiemelkedő fontosságú lett a szakismeret fontossága, és jelentősen fejlődött a munkavégzés során a biztonsági kultúra és ezzel együtt a személyi higiénia. Következésképp megállapítható, hogy hiába valók a legmodernebb védőfelszerelések, technikák, és a legszélesebbkörű óvó rendszabályok, ha az emberekben nem erősödik meg a biztonságosabb munka iránti igény és elsősorban az anyagi javak preferálnak a munkahelyválasztásnál. Véleményem szerint ha Magyarországon feltennénk a kérdést, hogy ki hol akarna dolgozni, adott esetben például háromszor annyi munkabérért egy olyan cégnél, ahol munkavégzés feltételei nem minden esetben biztosítottak, vagy esetleg ott ahol csak a felét keresi de a dolgozó egészségének megőrzése az elsődleges szempont. Biztos vagyok benne, hogy nagyon sokan kockára tennék testi épségüket és egészségüket egy magasabb fizetés reményében. Ezért is fontos a helyes munkavédelmi szemlélet kialakítása az emberekben, amiben az oktatásnak, ismeretterjesztésnek van nagy jelentősége. /óvodáskortól a felsőoktatási intézményekig baleset, tűz, munkavédelmi, oktatások/

A Munkavédelem Országos Programja /MOP/

- ❑ A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény az állam feladatává teszi, hogy a munkavállalók és a munkáltatók érdek-képviselői szerveivel egyeztetve kialakítsa az egészség, a munkavégző képesség megóvása, a munkabiztonságra, a munkakörnyezetre vonatkozó országos programját, amelynek megvalósulását időszakonként felülvizsgálja. Ennek a programnak a célja a jelen munkavédelmi problémáinak megoldása és a jövő problémáinak megelőzése, középtávú öt évre szóló cselekvési rendszer keretében.
- ❑ az Európai Unió területén évente mintegy tíz millió munkabaleset következik be, a halálesetek száma pedig meghaladja a tízezetet.
- ❑ A foglalkozási megbetegedések okozta halálozásokról világszerte nincs megfelelő pontosságú statisztika. Ennek oka, hogy a betegségek egy része hosszú, esetenként több évtizedes lappangási idő után jelentkezik, és nem derül ki annak foglalkozási eredete.
- ❑ a halálos kimenetelű daganatos betegségek 4%-a foglalkozási eredetű. Ez évente a világon több mint százezer, Magyarországon pedig 1200-1400 munkavállaló halálát jelenti.
- ❑ A foglalkozási betegségek csoportjain túl ismeretesebbek a foglalkozással összefüggő betegségek, amelyek számos előidéző tényezője közül egyik a munkakörnyezet, vagyis a munkakörnyezet bizonyos elemei az érintettekénél növelik az adott megbetegedés kockázatát.
- ❑ A modern munkavédelem nem korlátozódik a munkahelyi balesetekre és az egészségkárosodás megelőzésére. Helye szerepe van már a munkaeszközök és a munkahelyek megteremtésénél, kialakításánál. Kiterjed általánosságban a dolgozó ember jó közérzetére, mivel életünk jelentős részét a munkahelyen töltjük, ezért a munkavégzéssel összefüggő testi és lelki közérzet alapvető jelentőségű. A modern munkavédelem a munkakörnyezet és az emberi tényezők messzemenő figyelembevételét igénylik. Ez a felfogás összhangban van a munkáltató, az államgazdasági érdekeivel, a munkavállaló és családja érdekeivel, végső soron az egész társadalom érdekeivel.

A munkavédelem lényege a megelőzés lenne.

- A megelőzés, minden munkaadói, munkavállalói cselekvés átható eszméje; a munkahelyi kockázatok felmérésének és folyamatos ellenőrzés alatt tartásának követelménye; a kölcsönös tájékoztatás, oktatás; együttműködés a munkaadók és munkavállalók között; a munkavédelmi szakismeret, szakember biztosítása az egyes feladatok végrehajtásában; a termékek biztonságosságának tanúsítása, mint előfeltétel a munkaeszközök esetében; a létesítésben a biztonsági és egészségi feltételek szabatos megteremtése; biztosítása, a dolgozói választott érdekvédelem szerepének biztosítása a munkakapcsolatokban; a következetes hatékony állami ellenőrzés működtetése.
- A munkavédelem magába foglalja a munkahelyek, munkakörülmények és munkavégzés munkabiztonsági, munkaegészségügyi követelményeit, szervezési, igazgatási, érdekképviselői, gazdasági és hatósági vonatkozásait.

A nemzeti munkavédelmi politikáról és a nemzeti munkavédelmi politika végrehajtását elősegítő kormányzati programról /2009/

- A Magyar Köztársaságot a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) vonatkozó egyezménye¹, a munkavédelmi törvény (Mvt.)², illetve az Európai Bizottság Közleménye³ kötelezi arra, hogy határozza meg a munkavédelem hosszabb távú feladatait és – a munkavállalók és munkaadók érdekképviselésével egyeztetve – kialakítsa a munkavégző képesség megóvására, a munkabiztonságra és a munkakörnyezetre vonatkozó országos programját.
- A munkavédelmi politika célja, hogy a prioritások mentén kidolgozott programok által elérhető eredmények járuljanak hozzá a munkaképesség, az egészség és a biztonság megtartásához, az egészséges életévek számának növeléséhez, amellyel az idősödő magyar társadalom munka világába való bevonása, eltarthatósága, önellátó képességének megtartása érhető el. Célja továbbá, hogy a munka világában az idő előrehaladásával törvényszerűen bekövetkező változások által meghatározott új kihívásoknak, új vagy régebbi, de jelentős mértékűvé vált kockázatoknak a felismerése és kezelése, ezt követően pedig mindezek szükség szerinti beillesztése alapvető munkavédelmi politikánkba, illetve az erre felépített szabályozó rendszerünkbe.
- A Nemzeti Munkavédelmi Politika tartalmazza a jelenlegi munkavédelmi helyzet áttekintése alapján megfogalmazott prioritásokat, figyelemmel van az új közösségi stratégiában kitűzött célokra, valamint a korábbi Programból áthúzódó, még megvalósítandó feladatokra. A Nemzeti Munkavédelmi Politika, összhangban az Európai Unió elvárásaival, az ország helyzetének figyelembevételével, illetve a munkáltatók és a munkavállalók érdekképviseléseivel egyeztetve, 2013-ig határozza meg a munkavédelem feladatait. Annak érdekében, hogy az OGY határozattal elfogadásra kerülő Nemzeti Munkavédelmi Politika működőképes legyen, a Kormány meghatározza a kitűzött célok végrehajtásának követelményeit és felelőseit.
- <http://www.mvkepviselo.hu/archiv/2009/eloterjesztes.pdf>

DE Munkavédelmi szabályzatának bemutatása

Elérhető:

http://www.unideb.hu/Egyetem/Szabalyzatok,urlapok/Munkavedelmi_Szabalyzat

Szerkezeti felépítése:

I. ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

- munkavédelmi szabályzat hatálya kiterjed: szervezeti egységére, közalkalmazotti jogviszony, a munkavégzésre irányuló egyéb, egyetem hallgatóira.....

II. MUNKA VÉDELMI ÜGYREND

A munkavédelmi feladat- és jogköröket az alkalmazottak munkaköri leírásában kell pontosan meghatározni.

A magasabb vezető és vezető állású dolgozók esetében a munkaköri leírásban a Munkavédelmi Szabályzatra való pontos hivatkozás elegendő.

Az egyetemmel munkaviszonyban nem álló vállalkozók munkavégzésével kapcsolatos munkavédelmi kérdéseket a vállalkozási szerződésben kell pontosan megfogalmazni.

A rektor feladat- és jogköre

egyszemélyi vezető a felelős, aki azt a gazdasági főigazgatóra átruházva, illetve személyesen gyakorolja. Ennek keretében:

A gazdasági főigazgató feladat- és jogköre

III. AZ ALKALMAZÁS MUNKA VÉDELMI FELTÉTELEI

A munkaköri alkalmasság orvosi vizsgálatának célja annak orvosi megállapítása, hogy a dolgozó:

egészségügyi szempontból alkalmas-e a választott (kijelölt, gyakorolt) munkakörben egészségének vagy testi épségének előre látható károsodása nélkül a munka végzésére;

esetleges betegsége a munka ellátása során nem idézhet-e elő saját személyével vagy dolgozó társaival kapcsolatban baleseti veszélyt vagy fertőzést;

ha megváltozott a munkaképessége, milyen munkakörben és milyen feltételek mellett foglalkoztatható;

a járványügyi érdekből kiemelt munkaköröknél nem szenved-e bizonyos fertőző betegségekben, illetve nem hordozza-e szervezetében és nem üríti-e szervezetéből a fertőző betegségek kórokozóit anélkül, hogy saját maga ilyen fertőző betegség valamely szakában lenne;

nem szenved-e olyan betegségben, amely miatt gyógykezelésre vagy gondozásra van szükség.

Az egyetem foglalkozás-egészségügyi szolgálata végzi a munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatokat.

Előzetes alkalmassági vizsgálat

Időszakos alkalmassági vizsgálat

Járványügyi érdekből végzett előzetes vagy esetenkénti orvosi vizsgálat

Zárvizsgálat

Az orvosi vizsgálatról távolmaradás vagy alkalmatlanság

Munkavédelmi szakképesítések

Iskolai tanulók szünidei alkalmazása

Szaktanulók alkalmazása

IV. MUNKAVÉDELMI OKTATÁS

Az oktatási tematikát a MBO készíti el, évenként felülvizsgálva adja ki a szervezeti egységek részére.
(http://delfin.klte.hu/~beneg/mv_tematika.html)

Előzetes munkavédelmi oktatás

Ismétlő oktatás

Rendkívüli (soron kívüli) oktatás

Hallgatók munkavédelmi oktatása

V. EGYÉNI VÉDŐFELSZERELÉSEK, VÉDŐITAL, TISZTÁLKODÁSI ESZKÖZÖK ÉS SZEREK JUTTATÁSA

Egyéni védőfelszerelések

38. §

Ha megelőző szervezési, műszaki intézkedésekkel az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés nem valósítható meg, akkor a munkavállalókat az egyes kockázatokkal szemben védelmet nyújtó védőruházattal és védőeszközökkel (együtt védőfelszerelés) kell ellátni az itt előírtak szerint.

A védőfelszerelések, különösen a védőruházat személyes használatra szolgál, azoknak kihordási idejük nincs, pénzbeli megváltásuk nem lehetséges, és a védelmi képességük meghatározott (a használati tájékoztató szerint) szintű csökkenése esetén azokat ki kell cserélni.

A dolgozó és a hallgató köteles:

a gondjaira bízott védőfelszerelést az arra kijelölt helyen tartani, és azt az előírásoknak megfelelően használni,

a védőfelszerelést a tőle elvárható módon gondozni, karbantartani és tisztítani, elhasználódást, sérülést, a védőképesség csökkenését észlelve annak cseréjét haladéktalanul kezdeményezni.

A védőruhát cserélni csak természetes elhasználódás vagy a munkáltatónak felróható okból bekövetkezett olyan mérvű változás után szabad, amely a védőruha rendeltetésszerű használatát nem teszi lehetővé. Minőségi csere indokolt esetben (pl. terhesség) elfogadható.

VI. A MUNKAHELYEK MUNKAVÉDELMI KÖVETELMÉNYEINEK MINIMÁLIS SZINTJÉRŐL

Menekülési utak és vészkijáratok

Tűzjelzés és tűzoltás

Munkahelyi hulladékkezelés

Zárt munkahelyek szellőztetése

Ahol a levegő szennyezettsége, illetve elhasználódása kizárólag emberi ott-tartózkodásból ered, személyenként legalább az alábbi friss levegőtérfogat áramot kell a helyiségbe betáplálni vagy annak bejutását biztosítani.

Legkisebb térfogat/fő

A munka jellege	m ³ /s	m ³ /h
Szellemi munka	0,008	30
Könnyű fizikai munka	0,008	30
Közepesen nehéz fizikai munka	0,011	40
Nehéz fizikai munka	0,014	50

A helyiségek, terek hőmérséklete: biztosítandó

	Hideg évszakban		Meleg évszakban biztosítandó	
Szellemi munka	20-22	21-24	20	max 31
Könnyű fizikai munka	18-20	19-21	19	31
Közepesen nehéz fizikai munka	14-18	7-19	15	29
Nehéz fizikai munka	12-14	15-17	13	27

A klímakörnyezet kedvezőtlen hatásainak megelőzése céljából munkaszervezési intézkedéseket kell tenni. Óránként legalább 5, de legfeljebb 10 perces pihenőidőt kell közbeiktatni, ha a munkahelyi klíma zárttéri munkahelyen a 24°C (K) EH értéket meghaladja, valamint a hidegnek minősülő munkahelyeken. A munkahely hidegnek minősül, ha a várható napi középhőmérséklet a munkaidő 50%-nál hosszabb időtartamban, szabadtéri munkahelyen a +4 °C-ot, illetve zárttéri munkahelyen a +10 °C-ot nem éri el.

a 24°C (K) EH értéket meghaladja, a munkavállalók részére igény szerint, de legalább félóránként védőitalt kell biztosítani. A folyadékveszteséget általában 14-16°C hőmérsékletű ivóvízzel kell pótolni.

A hidegnek minősülő munkahelyen a munkavállalók részére +50°C hőmérsékletű teát kell szolgáltatni.

A helyiségek természetes és mesterséges megvilágítása

A helyiségek padlózata, falai, mennyezete és tetőzete

Ablakok és tetőablakok

Ajtók és kapuk

Közlekedési útvonalak, veszélyes területek

Pihenőhelyek

Öltözőhelyiségek

Tisztálkodó- és mellékhelyiségek

Elsősegélyhelyek

Megváltozott munkaképességű (fogyatékos) munkavállalók munkahelyei

Szabadtéri munkahelyek

Ivóvízellátás a munkahelyen

Munkahelyi zaj- és rezgések elleni védelem

Tisztálkodási eszközök és szerek, bőrvédő és bőrpoló készítmények

VII. A MUNKA VÉGZÉSRE VONATKOZÓ RENDELKEZÉSEK

A dolgozó köteles a munkahelyén munkavégzésre alkalmas állapotban megjelenni és a rábízott feladatokat a munkavédelmi szabályok betartásával végezni.

Ha a dolgozót, akár munka közben is olyan hatás éri, hogy az a biztonságos munka végzését veszélyezteti, tartozik azt a közvetlen munkahelyi vezetőjének jelenteni, aki a szükséges intézkedést köteles megtenni.

A dolgozó a munkahelyén csak olyan tevékenységet folytathat, amelyhez megfelelő munkavédelmi ismeretekkel rendelkezik (a rendkívüli események - baleset-megelőzés, mentés stb. - kivételével).

Tilos minden olyan magatartás (fegyelmezetlenség, játék stb.), amely a munkavégzést akadályozza, zavarja vagy veszélyezteti.

Ahol a veszélyforrás fokozott hatóképességű, a beosztottakon és az ellenőrzésre jogosultakon kívül más nem tartózkodhat. A tilalmat szabványos táblákkal jelezni kell.....stb.

A hallgatókkal, tanulókkal és óvodásokkal kapcsolatos munkavédelmi előírások

A gyakorlati képzésen részt vevő vagy munkát végző hallgató (tanuló) egészségének és testi épségének védelmét az azonos munkahelyen munkaviszonyban/közalkalmazotti viszonyban álló dolgozókéhoz azonos mértékben kell megszervezni és fejleszteni.

Sérülékeny csoportok egészségét potenciálisan veszélyeztető károsító, tiltást igénylő megterhelések

VII. MUNKAVÉDELMI ELJÁRÁSOK RENDJE

Gépek, berendezések üzembe helyezése, létesítmények használatba vétele

Képernyő előtti munkavégzés/ Az 50/1999. (XI. 3.) EüM sz. rendelet előírásait kell alkalmazni minden dolgozóra, aki napi munkaidejéből legalább 4 órán keresztül rendszeresen képernyős eszközt használ.

Vegyianyagok és rákkeltő anyagok

Az ezen anyagokat felhasználó tanszék szervezeti egység vezetője köteles a 2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról, a 25/2000. (IX. 30.) EÜM-SZCSM együttes rendelet a munkahelyek kémia biztonságáról, a 26/2000. (IX. 30.) EÜM rendelet a foglalkozási rákkeltő anyagok elleni védekezésről és az általuk okozott egészségkárosodások megelőzéséről, valamint a kapcsolódó jogszabályok végrehajtására.

Rendkívüli események

A nemdohányzók védelme/ 1999. évi XLII. Törvény a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól

Munkavédelmi ellenőrzés, munkavédelmi szemlék

Villamos berendezések érintésvédelmének felülvizsgálata

A kézi szerszámok ellenőrzése

A kézi szerszámok ellenőrzése

Alkoholellenőrzés és véralkohol vizsgálat

Kockázat becslés és értékelés

Játszóteri eszközök felülvizsgálata

Munkabalesetek bejelentése, kivizsgálása, nyilvántartása

Munkavédelmi jogszabályok, szabványok

VIII. HATÁLYBALÉPTETŐ RENDELKEZÉS

M E L L É K L E T E K

A munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről 3/2002. (II.8.) SzCsM-EüM rendelet

A munkáltató általános kötelezettségei

a) A munkahelynek minősülő épületek, építmények a használatuk jellegének megfelelő szerkezetűek és szilárdságúak legyenek.

- 253/1997 OTÉK
- 4/2002. SzCsM EüM ÉPÍTÉSI MUNKAHELYEK MINIMÁLIS MUNK. KÖV.

lásd következő kép

b) olyan villamos berendezéseket alkalmazzon, amelyek nem okoznak tűz- vagy robbanásveszélyt;

c) a munkavállalók és a munkavégzés hatókörében tartózkodók védve legyenek a közvetlen vagy közvetett érintés okozta villamos baleseti veszélyekkel szemben;

néhány elektromos hiányosság látható

következő dián

d) az anyagok és a védőberendezések a feszültségre, a munkavégzési körülményekre és a villamos berendezéseket használó munkavállalók szakképzettségére figyelemmel kerüljenek megválasztásra

(5) A munkáltató köteles biztosítani, hogy a munkahelyeket, a munkaeszközöket, illetve a felszereléseket és berendezéseket a higiénés követelményeknek megfelelően rendszeresen takarítsák és tisztítsák.

Menekülési utak és vészkijáratok

- (1) A menekülési utakat és a vészkijáratokat szabadon kell hagyni, azoknak a lehető legrövidebb úton a szabadba vagy valamely biztonságos területre kell vezetniük. A menekülési utakat és a vészkijáratokat úgy kell kialakítani, megjelölni, és olyan állapotban kell tartani, hogy azokon a munkavállalók gyorsan és biztonságosan el tudják hagyni a munkahelyeiket, illetve szükség esetén gyorsan kimenthetőek legyenek.
- (2) A vészkijáratok és a hozzájuk vezető útvonalak számát, méretét, illetve kialakításukat a munkahelyek igénybevételeitől, felszereltségétől és méreteitől függően, az ott tartózkodó személyek legnagyobb létszámából kiindulva kell a vonatkozó jogszabályokban meghatározottak alapján megtervezni.

- (3) Csak kifelé, a menekülés irányába nyitható vészkijáratok alkalmazhatók. A vészkijáratokat nem szabad úgy lezárni vagy rögzíteni, hogy azokat vészhelyzetben ne lehessen használni.
- (4) Toló- vagy forgóajtó vészkijárat céljára nem alkalmazható.
- (5) A vészkijárat utvonalakat és kijáratokat a vonatkozó jogszabályban meghatározott módon kell jelzésekkel ellátni.

(6) A vészkijáratú ajtókat nem szabad kulcsra zárni. A vészkijáratú útvonalakat és kijáratokat, valamint a hozzájuk vezető közlekedési útvonalakat és ajtókat szabadon kell hagyni, hogy azok bármikor akadálytalanul használhatók legyenek.

(7) A vészkijáratú útvonalakat és ajtókat olyan vészvilágítással kell ellátni, amely áramkimaradás esetén is működőképes és a szükséges megvilágítást biztosítja.

a következő diákon néhány közlekedésnek nem nevezhető utat látni

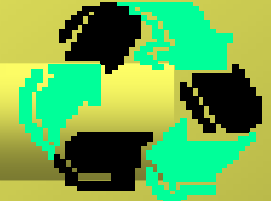

Munkahelyi hulladékkezelés

- (1) A termelési (nem veszélyes) és települési (kommunális) szilárd hulladékot (szemetet) a munkahelyen elkülönítve kell gyűjteni és tárolni.

- (2) A nem veszélyes, bomló, szerves anyagot tartalmazó, valamint a bűzös termelési hulladékot fedett, résmentes, mosható, fertőtleníthető, pormentes ürítést biztosító tartályban vagy konténerben kell gyűjteni.

- (3) A gyűjtőtartályokat a munkahelyről az erre a célra kijelölt tárolóhelyre naponta be kell gyűjteni, és onnan rendszeresen, de legalább hetente kétszer el kell szállítani.

2000. Évi XLIII. Tv. Hulladékgazdálkodásról,
164/2003. korm. rend hulladékok nyilvántartásáról,
126/2003. korm. rend hull. Tervek tartami követelményei.

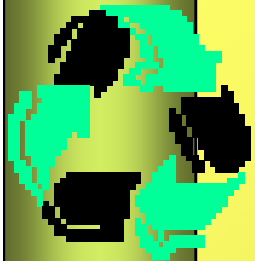

Munkahelyi hulladékkezelés

- (1) A termelési (nem veszélyes) és települési (kommunális) szilárd hulladékot (szemetet) a munkahelyen elkülönítve kell gyűjteni és tárolni.

- (2) A nem veszélyes, bomló, szerves anyagot tartalmazó, valamint a bűzös termelési hulladékot fedett, résmentes, mosható, fertőtleníthető, pormentes ürítést biztosító tartályban vagy konténerben kell gyűjteni.

- (3) A gyűjtőtartályokat a munkahelyről az erre a célra kijelölt tárolóhelyre naponta be kell gyűjteni, és onnan rendszeresen, de legalább hetente kétszer el kell szállítani.

4) A tárolóhelyen a hulladék nem szennyezheti a környezetet. A tárolóhely legyen tisztán tartható, rendelkezzen vízvételi és szennyvízkiöntő lehetőséggel, illetve szállító járművel történő megközelítési lehetőséggel.

(5) A hulladék gyűjtésére szolgáló tartályokat naponta, a tárolóhelyeket, illetve környezetüket rendszeresen, de legalább hetente két alkalommal kell tisztítani és fertőtleníteni, illetve szükség szerint gondoskodni kell a rovarok, rágcsálók irtásáról.

(6) A munkahelyen keletkezett veszélyes hulladékot, külön jogszabály előírásai szerint kell kezelni.

A HULLADÉK FOGALMA

A hulladék az ember élete, termelő- és fogyasztó tevékenysége során képződő anyag, amely

- közvetlenül vagy közvetve veszélyezteti a környezet védelem alatt álló tárgyait, és amely

- keletkezési helyén felesleges, ott fel nem használható és további kezelést igényel.

A talaj, a víz, a levegő sohasem minősül hulladéknak. (Ezt az elvet kivételesen a talaj esetében meg lehet változtatni, ha szennyezettsége miatt termelték ki.)

A hulladék nem más, mint nyersanyag a nem megfelelő helyen (Keller 1977).

A HULLADÉK FOGALMA

Általános értelemben hulladéknak tekintendő az ember:

- mindennapi élete,
- munkája,
- gazdasági tevékenysége során keletkező,
- a keletkezés helyén feleslegessé vált,
- ott közvetlen fel nem használható,

különböző minőségű és halmazállapotú anyag, anyagegyüttes, termék, maradvány, tárgy, leválasztott szennyező anyag, szennyezett kitermelt föld, amelyet a tulajdonosuk sem közvetlenül felhasználni, sem értékesíteni nem tud és amelynek kezeléséről külön kell gondoskodni.

A HULLADÉK FOGALMA

–Környezetvédelmi törvény:

Hulladék: anyagok, termékek, amelyeket tulajdonosa eredeti rendeltetésének megfelelően nem tud, vagy nem kíván felhasználni, illetve amely azok használata során keletkezik.

–Hulladék bármely, a Hgtv. 1.sz. melléklete szerinti kategóriák valamelyikébe tartozó tárgy vagy anyag, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik vagy megválni köteles.(2000. évi XLIII. törvény (Hgtv.)

–A hulladékok tételes jegyzékét a 16/2001. (VII.18.) KöM rendelet tartalmazza. (Az Európai Hulladék Katalógus – European Waste Catalogue, EWC – alapján készült hulladékjegyzék.)

A HULLADÉK FOGALMA

1. SZÁMÚ MELLÉKLET A 2000. ÉVI XLIII. TÖRVÉNYHEZ

Hulladékkategóriák (Q1 – Q16)

Q1 A továbbiakban másként meg nem határozott termelési, szolgáltatási vagy fogyasztási maradékok

Q2 Előírásoknak meg nem felelő, selejt termékek

Q3 Lejárt felhasználhatóságú, szavatosságú termékek

Q4 Kiömlött, veszendőbe ment, vagy egyéb kárt szenvedett anyagok, beleértve a baleset következtében szennyeződött anyagokat, eszközöket stb. is

Q5 Tervezett tevékenység következtében szennyeződött anyagok (tisztítási műveletek maradékai, csomagolóanyagok, tartályok stb.)

Q6 Használhatatlanná vált alkatrészek, tartozékok (elhasznált szárazelemek, kimerült katalizátorok stb.)

Q7 A további használatra alkalmatlanná vált anyagok (szennyeződött savak, oldószerek, kimerült edzősók stb.)

A HULLADÉK FOGALMA

Q8 Ipari folyamatok maradék anyagai (salakok, üstmaradékok stb.)

Q9 Szennyezéscsökkentő eljárások maradékai (gázmosók iszapja, porleválasztók pora, elhasznált szűrők, szennyvíziszapok stb.)

Q10 Gépi megmunkálás, felületkezelés maradék anyagai (esztergaforgács, reve stb.)

Q11 Ásványi nyersanyagok kitermelésének és feldolgozásának maradékai (pl. ércbányászati meddő, olajkitermelés hulladékai stb.)

Q12 Tiltott anyagokat tartalmazó termékek (PCB-tartalmú olajok stb.)

Q13 Bármely anyag vagy termék, amelynek használatát jogszabály tiltja

Q14 A birtokosa számára tovább nem használható anyagok (mezőgazdasági, háztartási, irodai, kereskedelmi és bolti hulladékok stb.)

Q15 Talajtisztításból származó szennyezett anyagok

Q16 Bármely más hulladékká vált anyag vagy termék, amely nem tartozik a fenti kategóriákba

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS CÉLJAI

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TÖRVÉNY CÉLKITŰZÉSEI ÉS ALAPELVEI

2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgtv.), amelynek céljai:

- az emberi egészség védelme, a természeti és az épített környezet megóvása, a fenntartható fejlődés biztosítása és a környezettudatos magatartás kialakítása a hulladékgazdálkodás eszközeivel,
- a természeti erőforrásokkal való takarékoskodás, a környezet hulladék által okozott terhelésének minimalizálása, szennyezésének elkerülése érdekében a hulladékkeletkezés megelőzése, a képződő hulladék mennyiségének és veszélyességének csökkentése, a keletkező hulladék minél nagyobb arányú hasznosítása, a termelés-fogyasztás körforgásában tartása, továbbá a nem hasznosuló, vissza nem forgatható hulladék környezetkímélő ártalmatlanítása.

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS ALAPELVEI I.

A **megelőzés**, ezen belül az integrált szennyezés-megelőzés elve

Az **elővigyázatosság** elve: a veszély, illetve a kockázat valós mértékének ismerete hiányában úgy kell eljárni, mintha azok a lehetséges legnagyobbak lennének

A **gyártói felelősség** elve érvényesüljön a következőkben:

A termék és a technológia jellemzői

Az alapanyagok megválasztása

A termék jellemzői és élettartama

A újrahasznosíthatósága

A termékből keletkező hulladék hasznosítása és ártalmatlanítása

A kezelés költségei

A **megosztott felelősség** elve: a termék és az abból származó hulladék teljes élelciklusában érintett szereplőknek együtt kell működniük;

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS ALAPELVEI II.

Az **elvárható felelős gondosság** elve: A hulladék birtokosa köteles a lehetőségeinek megfelelően mindent megtenni a hulladék környezetterhelő hatásának redukálása érdekében

1. Az **elérhető legjobb eljárás** elve: Az adott műszaki és gazdasági körülmények között megvalósítható leghatékonyabb megoldás

2.

3. A **szennyező fizet** elve:

4. A hulladék termelője, birtokosa vagy a hulladékká vált termék gyártója köteles a hulladék kezelési költségeit megfizetni,

5. A szennyezés okozója, előidézője felel a hulladékkal okozott környezetszennyezés megszüntetéséért, a környezeti állapot helyreállításáért és az okozott kár megtérítéséért

6. A **közelség** elve alapján a hulladék hasznosítására, ártalmatlanítására a - környezeti és gazdasági hatékonyság figyelembe vételével kiválasztott - lehető legközelebbi, arra alkalmas létesítményben kerülhet sor

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS ALAPELVEI III.

A **regionalitás** elve:

- A fejlesztési, gazdaságossági és környezetbiztonsági szempontok érvényesülése
- a kezelési igényeknek megfelelő területi gyűjtőkörű létesítmények hálózatának létrehozása

1. Az **önellátás** elve: országos szinten a hulladékok teljes körű ártalmatlanítására kell törekedni,

2.

3. A **fokozatosság** elve: A hulladékgazdálkodási célokat az érintettek lehetőségeinek és teherviselő képességeinek figyelembe vételével kell elérni

4. A **példamutatás** elvét kell érvényesíteni (állam és az önkormányzat)

5. **Költséghatékonyság** elve: A hulladékgazdálkodásban érintettek költségeinek a lehető legnagyobb környezeti eredményessége.

A HULLADÉKGAZDÁLKODÁS STRATÉGIAI ELEMEI

A környezetkímélő hulladékgazdálkodás az alábbi, egymásra épülő stratégiai elemekből áll:

- A hulladékkeletkezés megelőzése, a keletkező hulladékok mennyiségének és veszélyességének csökkentése
- A keletkező hulladékok másodnyersanyagként vagy energiahordozóként történő hasznosítása
- A nem hasznosítható hulladékok környezetvédelmi követelményeket kielégítő ártalmatlanítása
- A hulladékok által elszennyezett területek rehabilitációja.

HULLADÉKHASZNOSÍTÁS

A hulladékhasznosítás az a tevékenység, amelynek során az eredeti rendeltetésük szerint tovább nem használható anyagokat, termékeket közvetlenül (átalakítás nélkül, eredeti állapotban) vagy közvetve (átalakítást követően) a termelési vagy szolgáltatási folyamatba visszavezetik.

A hulladékok hasznosításának célja lehet a keletkezett hulladék vagy összetevői minél nagyobb arányú feldolgozása félkész- vagy késztermékké, illetve energiahordozóvá.

A hasznosítást követően a hulladék mint másodnyersanyag, illetve energiahordozó vagy mint félkész-, illetve késztermék kerül vissza a termelési folyamatba, esetleg közvetlen felhasználásra.

A 2000/XLIII. Törv. 4. számú melléklete tartalmazza a szóba jöhető hasznosítási eljárások megnevezését, azonosító kódját.

A szelektív hulladékgyűjtés
rendszerai. Hulladékudvar,
gyűjtősziget, válogatómű

Hulladékudvar

Általános előírások

- *A hulladékgyűjtő udvar*: a háztartásokban keletkező települési szilárd, - és a külön jogszabályban megállapított veszélyes - hulladék átvételére, az elszállításig elkülönített módon történő tárolásra szolgáló, felügyelettel ellátott, önálló zárt átvevőhely.
- Hulladékudvart helyi önkormányzat - a közszolgáltatással együtt szabályozott módon- vagy az erre szakosodott vállalkozás létesíthet.
- A települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól szóló 5/2002. (X. 29.) KvVM rendelet meghatározza a telepítés szempontjait, a gyűjthető hulladékok körét, illetve a hulladékudvarral szemben támasztott minimális műszaki követelményeket.

A hulladékudvarokban gyűjthető hulladékok köre:

- másodnyersanyagként hasznosítható összetevők (papír, üveg, műanyag-flakon, fólia, fémhulladék, fém italos doboz, fahulladék, textilhulladék),
- darabos hulladékok (gumiabroncs, hűtőszekrény, háztartási tárgyak és berendezések, elektronikai hulladékok, gépkocsironcs),
- lakossági körből származó veszélyes hulladékok (szárazelem, akkumulátor, gyógyszer, festék- és lakkmaradékok csomagolóeszközeikkel, sütőzsírok, növényvédőszer-maradékok, fénycső és izzó),
- lakossági körből származó építési, bontási hulladékok.
- A zöldhulladékok gyűjtésére (nyesedék, fű, lomb) annak idényjellege és területi koncentrálttsága (főleg kertváros) miatt, lomtalanítási jelleggel külön gyűjtőjáratok szervezése javasolható az ingatlanok előtt, illetve azok közeléből. Erre a gyűjtő-szigetek, hulladékudvarok hálózata valójában nem alkalmas, bár az udvarokon egy-egy ilyen célkonténer kihelyezése megoldható.
- A gépkocsironcsok gyűjtésére célszerű egyetlen központi helyet kijelölni, mert innen gazdaságosabb a továbbszállítás.

A gyűjtősziget

A gyűjtősziget funkciói:

- 1.a lakosság által odahordott szilárd hulladékfeleségek elkülönített, akadálytalan és időben folyamatos gyűjtési lehetőségének biztosítása,
- 2.az elkülönítetten gyűjtött hulladékfeleségek közegészségügyi és környezetvédelmi szempontból kifogástalan módon történő, rövid idejű, átmeneti tárolása (az elszállítás menetrendjétől függően).

A gyűjtőszigeteken kizárólag a másodnyersanyagként hasznosítható összetevők gyűjtése tervezhető (ezek döntően csomagolási hulladékok):

- 1.a papír,
- 2.a műanyagpalack és -fólia,
- 3.a színes és fehér üveg,
- 4.a fém italosdobozok

A gyűjtősziget

A fém italosdobozok a műanyag hulladékkal közös konténerben is gyűjthetők, mert az utóválogató soron elkülönítésük – akár kézi, akár automatikus módon – egyszerűen megoldható.

Az italosdobozok önálló konténeres gyűjtését leginkább a nagyforgalmú kereskedelmi központoknál alkalmazzák.

Gyűjtőszigeteken veszélyes hulladékok (szárazelemek, festékes dobozok stb.), továbbá bomló szerves hulladékok és más az egészségre káros, továbbá nagydarabos hulladékok nem gyűjthetők

A gyűjtősziget

A telepítési helyek meghatározásánál figyelembe veendő szempontok:

- a hulladékkeletkezés valószínűsíthető súlyponti helyei,
- a kényelmes és viszonylagos rövid idejű gyalogos megközelítés, lehetővé téve egyúttal a gépkocsival történő megközelítést is,
- a szelektíven begyűjtött hulladékot tároló edényzet gépi ürítésének és a gyűjtőjárművek számára az akadálytalan megközelíthetőségnek a biztosítása,
- rugalmas, a változó igényekhez alkalmazkodó kialakítás (bővítési lehetőség),
- az adott települési környezetbe harmonikusan illeszkedő, esztétikus és közegészségügyi szempontból kifogástalan kivitel.

A gyűjtősziget

A gyűjtőszigetek legfontosabb jellemzői (az 5/2002 KvVM rendelet 5 § alapján):

- szabványos vagy erre a célra gyártott speciális edényzettel kell ellátni, minimálisan három hasznosítható hulladék-összetevő elkülönített begyűjtését kell lehetővé tenni;
- elhelyezése történhet közterületen, lakóövezetben, kereskedelmi egységek közelében úgy, hogy alkalmas legyen a gyalogosan történő megközelítésre;
- a kihelyezett edényzet zárható, bedobónyílással ellátott, a gyűjtőjárműhöz illesztett rendszerű legyen;
- a kialakítását úgy kell megvalósítani, hogy a gyűjtőedényzet célgéppel történő ürítése biztosítható legyen.

A gyűjtősziget

•Gyűjtőszigetek elhelyezése

A szigeteket elsősorban a lakótelepi övezetben alkalmazzák, de a városok egyéb részeire is helyezték el belőlük. A nagyobb városok sűrűn beépített belvárosi részén a gyűjtőszigetek helyhiány, illetve városképi problémák miatt nem kerültek alkalmazásra. Az edényeket általában forgalmas bevásárlóhelyek, közintézmények, lakótelepi gyalogos út, illetve megszokott gyűjtőhelyek mellett helyezték el.

•Elhelyezési távolság, ellátási körzet

A gyűjtőszigetek átlagos elhelyezési távolsága 5-600 méter. A BÍOKOM Kft megbízásából készített közvélemény-kutatás szerint a lakosság hulladékfajtától (papír, üveg, műanyag) függően 250–350 méter távolságra hajlandó a hulladékot elvinni. Az ellátási körzet nagysága a beépítettség és a lakósűrűség függvényében változó, de az átlagos létszám 1.200–3.500 fő/sziget között alakul.

A gyűjtősziget

•Alkalmazott edényzet

A lakótelepi, városi területeken általában 3-4 speciális konténerből kialakított csoportot használnak. Az edények műanyagból vagy fémből készültek, térfogatuk 1,1 – 2,4 m³ között változik. A műanyag edények általában esztétikusabb kinézetűek, de sokkal sérülékenyebbek, a gondatlanság miatt keletkező tüzekben használatra alkalmatlanná válnak.

A papír- és műanyag-hulladék gyűjtésére a nagyobb, 2 m³ körüli, míg az üveghulladék gyűjtésére a kisebb, 1 m³ körüli edények alkalmazása javasolható.

•Begyűjtött mennyiségek

A tapasztalatok alapján a papír mennyisége 1,5–2 tonna/ év, a műanyag 0,4–1 tonna/év, az üveg 1,2–5 tonna között alakul gyűjtőszigetenként. Kívánatos lenne az egy lakosra eső 10-15 kg/év papír- és 3-5 kg/év műanyag-hulladék visszagyűjtése. A tapasztalatok alapján egy 2 m³ körüli konténerbe átlagosan 300-400 kg papír, 30-50 kg műanyag helyezhető el.

A gyűjtősziget

• Gyűjtőszigetek felszereltsége

A gyűjtőszigetek legtöbb esetben 3-4 színes, piktogrammal és tájékoztató feliratokkal ellátott konténerből állnak. A telepítés helyét, amennyiben nincs szilárd burkolattal ellátva, le kell betonozni vagy járdalapokból kell kialakítani. A konténereket a környezetüktől esztétikus térelválasztókkal (palánk, sövény) célszerű elválasztani.

• Ürítés

A gyűjtőszigetek ürítése minden esetben célgépekkel történik. A konténereknél a helyben ürítést darus konténeres felépítményű járművek biztosítják. A földbe süllyesztett edényzetet szintén helyben, tömörítő autóra szerelt daruval végzik.

Az ürítés gyakorisága 3 nap és 3 hét között változik, de legtöbb esetben kialakított, állandó járatprogram szerint történik.

A gyűjtősziget

Magyarországi tapasztalatok alapján az egyes konténerekben (2,1–2,5 m³) lévő hulladékok átlagos tömege papírnál 300-400 kg, műanyagnál 30–50 kg, üvegnél (1,1-1,5 m³) pedig 320-350 kg gyűjtéskor.

Egy átlagos gyűjtősziget kialakítására 2 db nagy (2,1-2,5 m³) konténer a papír- és a műanyag-, valamint egy kicsi (1,1–1,5 m³) konténer az üveg gyűjtésére tervezhető.

Egy háromtengelyes, konténeres darusautó heti egyszeri gyűjtéssel, tapasztalatok alapján 80-100 gyűjtőpont kiszolgálására képes. A gépjármű egy óra alatt átlagosan 3 gyűjtőpont leürítését tudja elvégezni.

Egészségügyi Veszélyes Hulladékok

Legfontosabb környezetvédelmi törvények és jogszabályok

- 1995. évi LIII. Törvény a környezet védelmének általános szabályairól.
- 2000.évi XLIII. Törvény a hulladékgazdálkodásról
- 98/2001. (VI.15.) Korm. Rend. A veszélyes hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről
- 16/2001. (Vii.18.) KöM rendelet A hulladékok jegyzékéről
- 1/2002. (I.11.) EüM rendelet az egészségügyi intézményekben keletkező hulladék kezeléséről

EGÉSZSÉGÜGYI HULLADÉK

A kórházakban és a rendelőkben évente összesen 8500 tonna fertőző hulladék, 1000 t egyéb veszélyes hulladék, valamint közel 400 ezer m³ nem-veszélyes, a háztartási hulladékhoz hasonló hulladék képződik. Az egyszer használatos eszközök felhasználásának a növekedése a potenciálisan fertőző hulladék mennyiségének 1-2%-os növekedését eredményezi. A hulladékká vált gyógyszerek a települési hulladéknak mintegy 0,1%-át adják.

A kórházak döntő többsége, mintegy 95%-a megvalósította a veszélyes hulladék szelektív gyűjtését. Az összegyűjtött veszélyes hulladékot a kórházak 84%-a külső hulladékkezelőnél oldja meg, égetéssel vagy fertőtlenítés utáni települési hulladékként történő kezeléssel. A lerakási irányelvek szerinti bomló-szervesanyag tartalom csökkentése miatt csökkenteni kell ez utóbbi ártalmatlanítási mód alkalmazását.

EGÉSZSÉGÜGYI HULLADÉK

Az egészségügyi hulladék terén 2008-ban várhatóan 10000 tonna veszélyes hulladék keletkezik. Ebből a hasznosítható hányad nagyon alacsony, lényegében a röntgen előhívó és fixáló oldatokból lehetséges ezüst visszanyerés képviseli, amit általánossá kell tenni. A hulladék döntő többségét – a fertőzésveszély elkerülése érdekében - égetéssel kell ártalmatlanítani. Első lépésben - 2003-ban - az ellátatlan térségekben kell hulladékkezelő kapacitásokat kiépíteni.

2005. július 30-ig elvégzendő feladat, hogy a ma működő kórházi hulladékégetőket alkalmassá kell tenni az új hulladékégetési szabályozás szerinti követelmények teljesítésére, vagy be kell zárni azokat, illetőleg új égetési kapacitásokat kell kiépíteni. Prioritást kell biztosítani az egészségügyi hulladék regionális hulladékégetőkben történő ártalmatlanításának.

1/2002. (I.11.) EüM rendelet az egészségügyi
intézményekben keletkező hulladék
kezeléséről

1. § (1) A rendelet hatálya kiterjed

- a) minden egészségügyi szolgáltatást nyújtó természetes személyre, jogi személyre, jogi személyiség nélküli szervezetre - ideértve a kutató, megelőző intézményeket is - (a továbbiakban együtt: egészségügyi intézmény),
- b) azon hulladékkezelőre, aki az egészségügyi hulladékot gazdasági tevékenysége körében a hulladék termelőjétől kezelésre átveszi,
- c) az a) pont szerinti egészségügyi intézményben keletkező valamennyi hulladékra, a (2) bekezdésben foglalt kivétellel.

(2) A rendelet hatálya nem terjed ki a halva született és elvetélt magzatokra, csonkolt testrészekre, emberi szervekre, szervmaradványokra. Ezekkel kapcsolatban a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvényben és ennek végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendeletben foglaltak az irányadóak. Nem terjed ki továbbá a rendelet hatálya a kábítószernek, illetve pszichotróp anyagnak minősülő gyógyszerek orvosi rendelésének, gyógyszerári forgalmazásának, egészségügyi szolgáltatóknál történő felhasználásának és nyilvántartásának és tárolásának rendjéről szóló jogszabály hatálya alá tartozó ellenőrzött szerekre.

- a) *egészségügyi hulladék*: az egészségügyi ellátásban keletkező humán biológiai anyagok, veszélyes hulladékok és a települési hulladéknak megfelelő hulladékok;
- b) *veszélyes hulladék*: az egészségügyi ellátásban keletkező veszélyes hulladékok a 18 01 06 kódszámú veszélyes anyagokat tartalmazó vagy abból álló vegyszerek, a 18 01 08 kódszámú citotoxikus és citosztatikus gyógyszerek és a 18 01 10 kódszámú fogászati célokra használt amalgám hulladékai;
- c) *különleges kezelést igénylő (fertőző) 18 01 03 kódszámú veszélyes hulladékok*:
- ca) azok a használt éles, hegyes eszközök, amelyek szúrt vagy vágott sérülést okozhatnak, fertőző mikroorganizmusokkal szennyezettek vagy feltételezhetően szennyezettek (injekciós tűk, injekciós fecskendők tüvel, infúziós és transzfúziós szerelékek, vágó, szűrő, éles eszközök, ampullák, tárgylemezek, egyéb eszközök),
- cb) vér és vérkészítmények, műtéti és más orvosi beavatkozások során visszamaradó, fel nem ismerhető emberi testrészek és szervmaradványok, váladékok, laboratóriumi és kórbonctani vizsgálati anyagok, illetve azok maradványai,
- cc) a fertőző egységek és elkülönítők összes hulladékára, továbbá a járványügyi szempontból különösen veszélyes és/vagy ellenálló mikroorganizmusokkal szennyezett vagy feltételezhetően szennyezett hulladékok, amelyek a külön jogszabályban meghatározott fertőző betegségek ellátása során keletkeztek. A vérrel, váladékkal szennyezett anyagok, kötszerek, rögzítések, egyszerhasználatos ruhanemű és lepedő, tampon, katéter, vizeletgyűjtő tasak, protézis, inkontinencia betét, pelenka (kivéve az egészséges csecsemők pelenkái; illetőleg az átmenetileg inkontinenssé vált, vagy idős koruk miatt inkontinens ellátottak inkontinencia betétei) és egyéb hasonló betegellátási hulladékok,

- cd)* légszűrő berendezések mikrobiológiai szűrőbetétjei,
- ce)* fertőző kórokozókat tartalmazó kísérleti állatok tetemei, testrészei, ezek trágyája és alomja,
- cf)* génebézési és mikrobiológiai hulladékok,
- cg)* citosztatikummal szennyezett anyagok és eszközök (ágynemű, ruhanemű, kötszer, kesztyű, vizeletgyűjtő tasak, infúziós üveg, egyéb eszközök);
- d)* *elsődleges csomagolás:* a fertőző hulladékok gyűjtésére a keletkezés helyén alkalmazott doboz, zsák, tartály, amelynek belső felületével a fertőző hulladék érintkezik;
- e)* *másodlagos csomagolás:* az elsődleges csomagolásban lévő hulladékok gyűjtéséhez, belső mozgatásához vagy szállításához alkalmazott konténer, doboz, láda, egyéb eszköz;
- f)* *újrahasznált edényzet:* kiürített, tisztított és fertőtlenített rendszerint másodlagos csomagolás.

4. § (1) A települési hulladéknak minősülő hulladékot a külön jogszabályban foglaltak szerint kell kezelni.

(2) A 2. § *b)* pontjában megjelölt hulladékok kezelésénél a külön jogszabályban foglaltak szerint kell eljárni.

(3) A 2. § *c)* pontjában megjelölt hulladékok kezelésénél:

a) az éles, hegyes eszközöket szilárd falú, szűrásálló edényzetben, más hulladékot folyadékzáró, mechanikai sérülésnek ellenálló, megtelés után lezárt és már ki nem nyitható eszközökben kell gyűjteni,

b) a gyűjtőeszközön a sárga (fertőzésveszély) színkódot és a 2. számú melléklet szerinti nemzetközi bioveszély jelet kell alkalmazni,

c) kizárólag a 6. § szerinti hulladékgyűjtő berendezések és eszközök forgalmazhatók és alkalmazhatók,

d) a fertőző hulladékok hűtés nélkül legfeljebb 48 óráig, az erre a célra szolgáló hűtőkészülékben 0-5 °C-on pedig legfeljebb 30 napig tárolhatók,

e) lezárt elsődleges gyűjtőeszközöket kinyitni nem szabad,

f) fertőző hulladékok égetéssel vagy fertőtlenítéssel ártalmatlaníthatók, és ezen műveletek előtt a hulladék nem tömöríthető,

g) fertőző hulladékot lerakóhelyre vinni nem szabad,

h) fertőtlenítő berendezés alkalmazásakor a hulladékot aprítani kell,

i) ha a hulladékfertőtlenítő berendezés különleges edény használatát kívánja meg, a fertőtlenítési ciklus befejezése után a kiürített, tisztított elsődleges csomagolóeszköz ismételtén használható,

- j) fertőzött kísérleti állatok tetemei, váladékai és az alom csak olyan hulladékégetőben ártalmatlanítható, amely rendelkezik az ilyen típusú hulladékok kezelésére vonatkozó engedéllyel,
- k) fertőző hulladék szállításánál a veszélyes áruk szállításáról szóló jogszabályok szerint kell eljárni.
- (4) A 18 01 01 kódszámú hulladékká vált nem használt éles, hegyes eszközöket elkülönítetten, eredeti bontatlan csomagolásban, illetve szilárd falú, szűrásálló edényzetben kell gyűjteni, és azt megfelelő engedéllyel rendelkező szervezetnek hasznosításra kell átadni.
- (5) Az egészségügyi intézménynek, ha saját ártalmatlanító berendezéssel nem rendelkezik, a fertőző hulladék folyamatos elszállítására és ártalmatlanítására - erre a tevékenységre engedéllyel rendelkező hulladékkezelővel szerződést kell kötnie.

7. § (1) Hulladékgazdálkodási felelőst kell kijelölni az egészségügyi intézmények közül

a) kutató intézménynél, ha a keletkező hulladék az 1000 kg/év mennyiséget meghaladja,

b) három vagy ennél több munkahellyel rendelkező járóbeteg-ellátást, illetve alapellátást nyújtó szolgáltatónál,

c) fekvőbeteg-ellátást nyújtó szolgáltatónál.

(2) A hulladékgazdálkodási felelős feladatai:

a) a hulladék kezelésének megszervezése, ezen belül az egyes keletkezési helyekre a gyűjtési módok, helyek meghatározása, a belső tárolási pontok kijelölése, a szállítási gyakoriság, szállítási útvonal meghatározása,

b) a szelektív hulladékgyűjtéshez szükséges edények, eszközök, szállítási feltételek biztosítása,

c) a veszélyes hulladékok átadás/átvétel első bizonylatolási rendszerének kialakítása, ellenőrzése,

d) a hulladékkezeléshez szükséges egyéni védőeszközök meglétének és használatának ellenőrzése,

e) éves szinten a hulladékkezelési utasításnak megfelelő költségvetési terv elkészítésében és annak egészségügyi intézmény költségvetési tervének részeként való elfogadtatásában közreműködés,

f) az intézményi hulladékok kezelésével kapcsolatos munkavédelmi oktatások megtartása,

g) a hulladékgazdálkodással kapcsolatos jelentés és adatszolgáltatás elkészítése.

8. § (1) A 7. § (1) bekezdése szerinti egészségügyi intézmény vezetője az *5. számú mellékletben* foglalt szempontok szerint hulladékkezelési utasítást ad ki.

(2) A hulladékkezelési utasítás a betegellátási technológia részét képezi.

(3) A hulladékkezelésnek a betegeket, illetve a látogatókat érintő szabályait az egészségügyi intézményben jól látható helyen ki kell függeszteni.

(4) A hulladékkezelési utasításban foglaltak végrehajtását a környezetvédelmi hatóság és az **ÁNTSZ** illetékes intézete ellenőrzi.

Az egészségügyi intézményekben a veszélyes hulladékok gyűjtésére szolgáló eszközök minőségi követelményei

Fertőző hulladék-gyűjtő eszközök

Zsákok	
Anyaga	műanyag (nem PVC)
Fóliavastagság	60 µm
Térfogat	max. 60 liter
Szín	sárga
Tartozék	zárószalag
Jelölés	nemzetközi bioveszély jel
Címke	a hulladék tulajdonosa és címe
Felirat	„Fertőző hulladék”

Dobozok és badellák, különböző térfogattal

Anyaga	műanyag (nem PVC) vagy impregnált kartonpapír
Ejtési próba	1 m magasságból
Szűrőpróba	injekciós tű 30 cm magasból beejtve ne szűrje ki
Szivárgási próba	5%-ig vízzel töltve 24 órás állásnál ne ázzon át
Térfogat	max. 60 liter
Szín	sárga vagy sárga csík
Zárás	nem nyitható
Zárás, fertőző osztályokról származó és nedves hulladékok esetén	hermetikus (légmentes, folyadékzáró, nem nyitható)
Jelölés	nemzetközi bioveszély jel
Címke	a hulladék tulajdonosa és címe
Felirat	„Fertőző hulladék”
Bedobónyílás biztonsági csapózárral éles eszközök gyűjtődobozainál	max. 20 x 5 cm

Szállítás esetén a csomagolóeszközöknek az ADR/RID szabályzatok szerinti minősítése (UN kód) is szükséges.

16/2001. (VII. 18.) KöM rendelet főcsoporthaj),

A hulladékjegyzék főcsoportjai és az EWC kódok

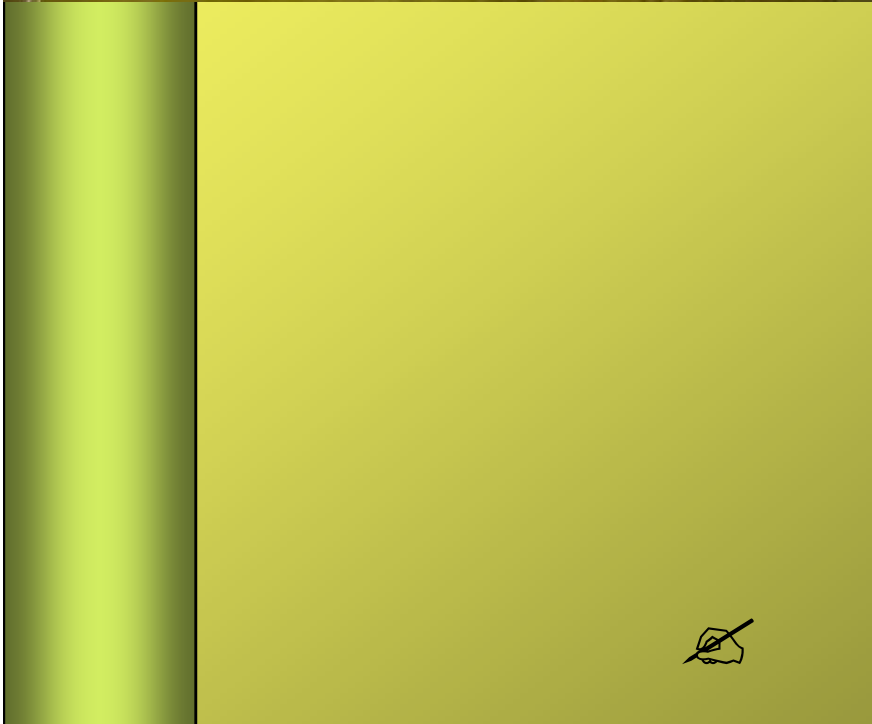
01	Ásványok kutatásából, bányászatából, kőfejtésből, fizikai és kémiai kezeléséből származó hulladékok
02	Mezőgazdasági, kertészeti, vízkultúrás termelésből, erdőgazdaságból, vadászatból, halászatból, élelmiszer előállításból és feldolgozásból származó hulladékok
03	Fafeldolgozásból és falemez-, bútor-, cellulóz rost szuszpenzió-, papír- és kartongyártásból származó hulladékok
04	Bőr-, szőrme- és textilipari hulladékok
05	Kőolaj finomításából, földgáz tisztításából és kőszén pirolitikus kezeléséből származó hulladékok
06	Szervetlen kémiai folyamatokból származó hulladékok
07	Szerves kémiai folyamatokból származó hulladékok
08	Bevonatok (festékek, lakkok és zománcok), ragasztók, tömítőanyagok és nyomdafestékek termeléséből, kiszerezéséből, forgalmazásából és felhasználásából származó hulladékok
09	Fényképészeti ipar hulladékai
10	Termikus gyártásfolyamatokból származó hulladékok

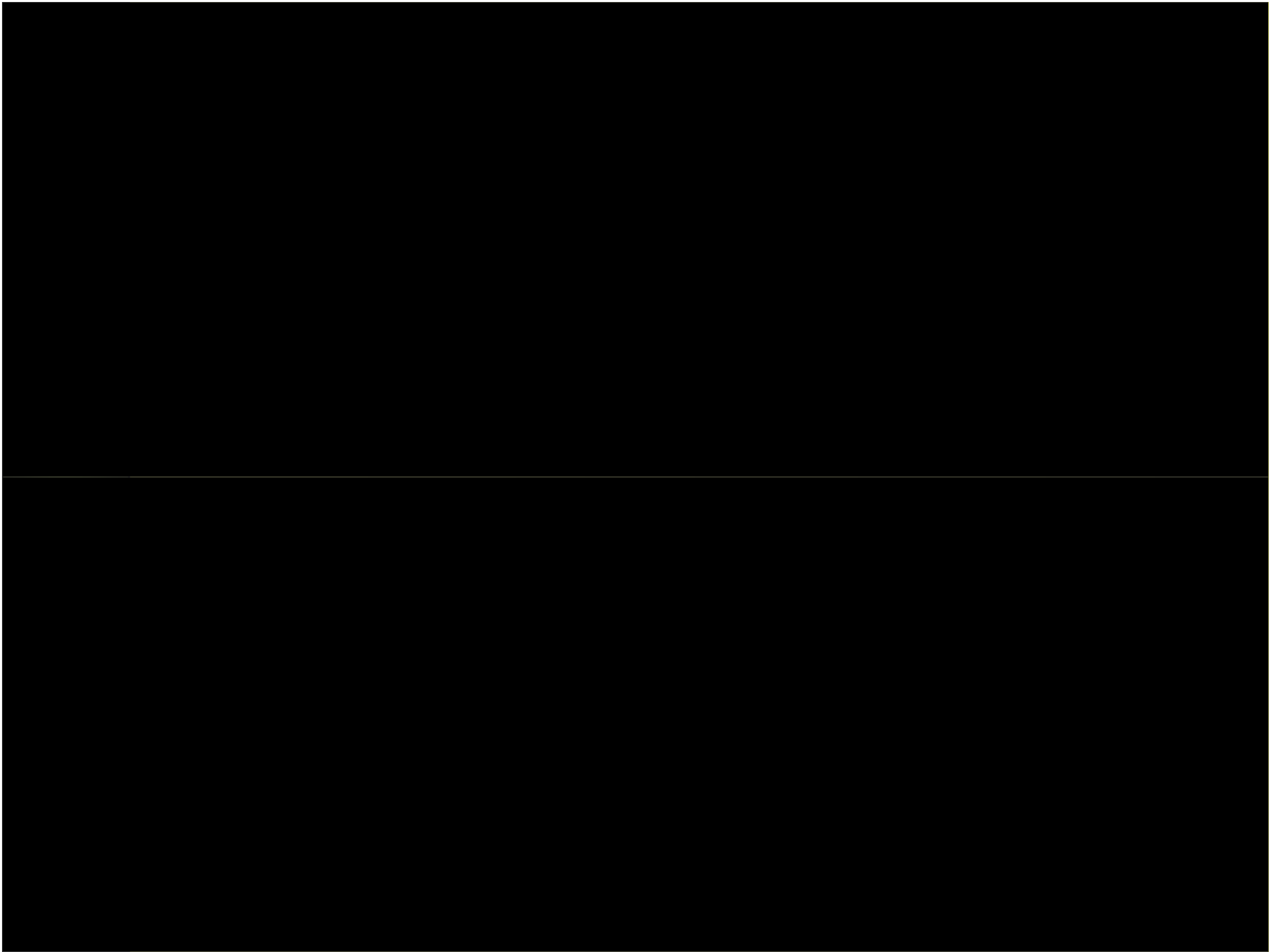

11	Fémek és egyéb anyagok kémiai felületkezeléséből és bevonásából származó hulladékok; nemvas fémek hidrometallurgiai hulladékai
12	Fémek, műanyagok alakításából, fizikai és mechanikai felületkezeléséből származó hulladékok
13	Olajhulladékok és folyékony üzemanyagok hulladékai (kivéve az étolajokat, valamint a 05, 12 és 19 fejezetekben felsorolt hulladékokat)
14	Szerves oldószer-, hűtőanyag- és hajtógáz hulladékok (kivéve 07 és 08)
15	Hulladékká vált csomagolóanyagok; közelebbről nem meghatározott abszorbensek, törlőkendők, szűrőanyagok és védőruházat
16	A jegyzékben közelebbről nem meghatározott hulladékok
17	Építési és bontási hulladékok (beleértve a szennyezett területekről kitermelt földet is)
18	Emberek, illetve állatok egészségügyi ellátásából és/vagy az azzal kapcsolatos kutatásból származó hulladékok (kivéve azokat a konyhai és éttermi hulladékokat, amelyek nem közvetlenül az egészségügyi ellátásból származnak)
19	Hulladékkezelő létesítményekből, szennyvizeket keletkezésük telephelyén kívül kezelő szennyvíztisztítókból, illetve az ivóvíz és iparivíz szolgáltatásból származó hulladékok
20	Települési hulladékok (háztartási hulladékok és az ezekhez hasonló, kereskedelmi, ipari, intézményi hulladékok), beleértve az elkülönítetten gyűjtött hulladékokat is

DE Gazdasági Főigazgatóság
Munkabiztonsági Önálló Osztály, OEC 2.
számú telep III. apartman szálló alagsor,
munkavédelemmel kapcsolatos információk

<http://www.munkavedelem.hq.hu>

4012 Debrecen, Móricz Zs. krt. 22.

Tel.: +36-52/413-598 Fax: +36-52/347-595

Köszönöm a figyelmüket!

